

Integriteitsbeleid Waterschap Brabantse Delta

Rapportage over 2021 (voor bij de jaarrekening)

MT 19 april 2022
OV/OR 19 mei 2022 (ter kennisneming)
DB 26 april 2022
AB 25 mei 2022

Versie: 23 maart 2022 **519858** (t.b.v. AB-vergadering van 25 mei 2022)
W. Thijs, coördinator integriteit Waterschap Brabantse Delta

Inleiding

Op grond van de Ambtenarenwet is elke overheidsorganisatie verplicht jaarlijks aan het democratisch gekozen orgaan van de betreffende organisatie verantwoording af te leggen over het gevoerde integriteitsbeleid.

Hieronder zal een overzicht gegeven worden van activiteiten die op het gebied van het integriteitsbeleid hebben plaatsgevonden in het jaar 2021. Het overzicht wordt gegeven aan de hand van de zgn *Basisnormen integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie*¹ die het waterschap onderschreven heeft.

Integriteitsbeleid van Brabantse Delta

Het integriteitsbeleid van Brabantse Delta vindt zijn wortels in de Ambtenarenwet en de Waterschapswet. De uitwerking van het beleid is opgenomen in het personeelshandboek. Verder is het beleid uitgewerkt in gedragscodes (zowel voor bestuurders als voor de medewerkers) en in regelingen, zoals die voor het melden van een vermoede misstand of voor het melden van ongewenste omgangsvormen.

Integriteit op de kaart houden

De landelijke basisnorm ten aanzien van dit onderwerp luidt kort gezegd dat er structureel aandacht moet zijn voor integriteit binnen de organisatie. Naast activiteiten om aandacht voor integriteit te bevorderen, kent het waterschap ook een organisatiestructuur om die activiteiten te kunnen uitvoeren

Interne organisatie voor integriteit bestuurlijk en activiteiten

De dijkgraaf bevordert de bestuurlijke integriteit van het waterschap (art. 94 lid 2 Waterschapswet).

Het algemeen bestuur heeft een zgn Commissie Geloofsbrieven ingesteld. Deze commissie toetst zo nodig de nevenfuncties en financiële belangen van de leden van het algemeen bestuur. Jaarlijks wordt gevraagd aan de leden om hun nevenwerkzaamheden en financiële belangen te actualiseren, zodat deze wederom openbaar gemaakt kunnen worden (www.brabantsedelta.nl).

De dijkgraaf heeft de rol van vertrouwenspersoon voor de leden van het algemeen en dagelijks bestuur.

Interne organisatie voor integriteit ambtelijk en activiteiten

Op ambtelijk niveau is er een regiegroep integriteit. Deze groep geldt als klankbordgroep om het integriteitsbeleid te blijven actualiseren. De groep is breed samengesteld. Een OR-lid is ook toegevoegd aan deze regiegroep.

Er zijn 3 vertrouwenspersonen waar een medewerker terecht kan voor advies indien hij of zij geconfronteerd wordt met een integriteitsissue of ongewenst gedrag. Zij zijn goed opgeleid voor deze rol, zijn ingebed in een professioneel netwerk en hebben in hun rol een volstrekt onafhankelijke positie.

Om de vertrouwenspersonen ook tijdens het vele thuiswerken (vanwege de coronamaatregelen) onder de aandacht te houden, hebben de vertrouwenspersonen een item verzorgd in de maandelijkse DeltaTalk.

Er is een coördinator integriteit. Deze ontwikkelt en adviseert over het beleid (aan directie en dagelijks bestuur). Dit gebeurt in samenspraak met de regiegroep en het proces Organisatie, ondernemingsraad, het directieteam en het dagelijks bestuur.

Daarnaast kan de coördinator opdracht krijgen om namens het dagelijks bestuur individuele integriteitskwesties te onderzoeken, al dan niet met behulp van (externe) andere onderzoekers, en daarover te adviseren aan het dagelijks bestuur.

Het waterschap werkt op een procesmatige manier. Integriteit is – als kwaliteitsonderdeel – geïntegreerd in de processen. Uiteraard is elke medewerker verantwoordelijk voor zijn eigen

¹ Deze basisnormen zijn door het ministerie van BZK in overleg met de VNG, het IPO, de Unie van Waterschappen en de politieorganisaties in 2006 vastgelegd in het document “*Modelaanpak basisnormen integriteit openbaar bestuur en politie*”.

integere handelen in het proces waaraan hij bijdraagt. De procesmanager draagt voor de kwaliteit van het proces (en daarmee ook voor de integriteit) de eindverantwoordelijkheid voor zijn proces.

Als zich in de processen integriteitskwesties voordoen, dan kan een hulpstructuur ingeroepen worden die vergelijkbaar is met bijv. de BHV-organisatie of calamiteitenorganisatie. Via de hulpstructuur kan een integriteitsmelding of klacht over ongewenst gedrag worden onderzocht. Vervolgens kan hierover worden geadviseerd zodat zo nodig besluiten genomen kunnen worden. Als de kwestie is opgelost neemt het reguliere proces met de procesmanager de uitvoering van het advies of besluit weer over.

Afleggen van de eed of belofte

Dit gebeurt bij Brabantse Delta op basis van vastgestelde formulieren. Daarmee zijn het integriteitsbeleid en de naleving van de gedragscode in overeenstemming met deze basisnorm.

Een aantal keren per jaar is er een kennismaking met nieuwe medewerkers. Nieuwe medewerkers worden dan uitgenodigd bij de dijkgraaf of secretaris-directeur. Dan wordt tevens de eed of belofte afgenomen. Door de coronamaatregelen zijn deze momenten ook met behulp van online meetings gebeurd.

Er is ook een 'on boarding' programma beschikbaar voor nieuwe medewerkers. Hierin is ook aandacht voor integriteit en de eed of belofte.

Na verkiezing van het algemeen bestuur, legt ook elke bestuurder de eed of belofte af.

Gedragscodes integriteit bestuurders en medewerkers

In 2019 zijn er nieuwe gedragscodes voor leden van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur vastgesteld. Het waterschap heeft hierbij aansluiting gezocht bij de door het rijk in samenwerking met de koepelorganisaties ontwikkelde modelgedragscodes. Het gaat hierbij om een modelcode voor volksvertegenwoordigers en politieke ambtsdragers. Tevens zijn er uitvoeringsregels vastgesteld (wat te doen, wie in te schakelen als er een mogelijke integriteitsissue speelt).

In 2019 is ook een nieuwe gedragscode voor ambtenaren van het waterschap vastgesteld door het dagelijks bestuur. Ook de OR is hierbij geconsulteerd. Door de coronamaatregelen is deze code minder onder de aandacht gebracht dan was voorzien. In 2020 is daarom een zgn toolkit ontwikkeld. Met deze toolkit kan elk proces en team aspecten van de gedragscode bespreken (ook digitaal).

Naar aanleiding van de Risico Inventarisatie en het onderzoek naar Psychosociale Omstandigheden is met de leidinggevende aandacht besteed aan ongewenst gedrag op de werkvloer. Ook is aan het eind van het jaar de training pesten op de werkvloer weer opgepakt.

Integriteit is ook af en toe onderwerp van een artikel op Spraakwater (intranet) in die artikelen is ook gewezen op het belang en de bekendheid van de gedragscode.

Citaat vertrouwenspersoon: "Een vertrouwenspersoon is dus niet iemand die als bemiddelaar tussen partijen staat. Nee, hij/zij is er voor jou! Een vertrouwenspersoon luistert, denkt mee, geeft informatie, advies en wijst op mogelijkheden zodat je weer verder kan."

Nevenfuncties² en nevenwerkzaamheden en financiële belangen

De verplichtingen over nevenfuncties, -werkzaamheden en financiële belangen zijn vastgelegd in zowel het vastgestelde integriteitsbeleid als in de vastgestelde gedragscodes van Brabantse Delta. De gedragsregels in de codes zien op het vermijden van (de schijn van) belangenverstrengeling.

De nevenfuncties en financiële belangen van bestuursleden worden op de website van het waterschap openbaar gemaakt. Daarbij wordt tevens aangegeven of het om een bezoldigde functie gaat of niet. De leden van het bestuur worden geacht bij wijzigingen van hun nevenfuncties of financiële belangen dit uit eigen beweging te melden.

² Artikel 32 Waterschapswet regelt de openbaarmaking van dergelijke functies en spreekt van: "andere functies dan het lidmaatschap van het algemeen bestuur"

Ook de relevante nevenwerkzaamheden van de secretaris-directeur worden op de website van het waterschap openbaar gemaakt worden.

Voor de medewerkers worden relevante nevenfuncties en financiële belangen jaarlijks in een personeelsgesprek besproken. Nevenfuncties of financiële belangen worden, voor zover die tot een mogelijke belangenverstrengeling kunnen leiden worden geregistreerd.

Het waterschap bevordert medewerkers actief te vertellen over nevenfuncties en financiële belangen, voor zover die de belangen van het waterschap kunnen raken.

Aan nieuwe medewerkers wordt standaard een VOG gevraagd. Indien de VOG niet wordt afgegeven kan er geen arbeidsovereenkomst tot stand komen voor de functie waarop gesolliciteerd is.

Omgang met informatie

In de bij Brabantse Delta vastgestelde gedragscodes zijn zowel voor bestuurders als medewerkers gedragsregels gesteld voor het zorgvuldig en correct omgaan met informatie, die in de uitoefening van hun functie is verkregen. De basis ligt in "Baseline Informatieveiligheid Overheid" (BIO) en in de AVG.

Aan de verbonden partijen wordt structureel aandacht gevraagd om eveneens de informatieveiligheid zodanig te organiseren dat aan het niveau van de BIO en de AVG wordt voldaan.

Frauderisico's

In 2016 is een actieplan frauderisico opgesteld (n.a.v. een frauderisico-analyse). Met behulp van de acties beschreven in dit plan wordt beoogd om bewustzijn over mogelijke frauderisico's te verbeteren en in de processen zo nodig beheermaatregelen te treffen. Het beeld in 2020 was dat het beheersen van deze risico's voldoende is, maar dat verdere doorontwikkeling gewenst is. Die doorontwikkeling vindt plaats via het vernieuwde risicomanagement. Zo zal het een onderwerp bij de risicodialogen zijn die gevoerd worden met managers. De uitkomsten van die dialogen en de eventuele vervolgacties worden structureel besproken tussen de concerncontroller, de adviseurs risicomanagement en de integriteitscoördinator.

Ongewenste omgangsvormen en vermoeden misstanden.

Het waterschap maakt gebruik – naast de interne procedures met o.a. de vertrouwenspersonen – van twee landelijke commissies: Landelijke Klachtencommissie Ongewenst Gedrag (LKOG) en Het Huis voor Klokkenluiders.

Vertrouwenspersonen werken met volstrekte geheimhouding. Wel is het zo, dat een melder van de vertrouwenspersoon te horen krijgt dat in gevallen van het vermoeden van een misstand onder omstandigheden de vertrouwenspersoon de geheimhouding niet kan waarborgen. (Bijv. bij ambtsmisdrijven, dan is aangifte verplicht.)

Zoals gezegd is de vertrouwenspersoon voor de bestuurders de dijkgraaf. (Zowel voor ongewenste omgangsvormen als voor integriteit waaronder vermoeden van misstanden.)

De 3 vertrouwenspersonen voor de medewerkers brengen jaarlijks schriftelijk en een geanonimiseerd verslag uit over hun werkzaamheden aan het dagelijks bestuur. De ondernemingsraad krijgt dit verslag ter kennisneming toegezonden.

Ook de coördinator integriteit voert jaarlijks overleg met de vertrouwenspersonen over hun bevindingen. Het gaat dan om algemene trends. Die bevindingen kunnen input opleveren voor het integriteitsbeleid en/of het wordt besproken in het managementteam. Een van de vertrouwenspersonen neemt ook deel aan het overleg met het regieteam integriteit.

Onderzochte integriteitskwesties

Indien er mogelijk sprake is van ongewenst gedrag of een vermoeden van een misstand, dan kan een medewerker dit melden bij zijn leidinggevende of bij een andere leidinggevende. Ook kan gemeld worden bij de externe commissie. Hij kan zich daarbij laten steunen en adviseren door een vertrouwenspersoon (of iemand anders).

In opdracht van de secretaris-directeur kan onderzoek gedaan worden naar dit voorval.

Zo nodig kan het dagelijks bestuur maatregelen treffen als de uitkomst van het onderzoek daartoe aanleiding geeft.

In het jaar 2021 zijn 3 nieuwe meldingen over medewerkers ontvangen en onderzocht.

- 1) Een oud-medewerker diende een klacht in over ongewenst gedrag door de leidinggevende. De klacht is ongegrond verklaard.
- 2) Een oud-medewerker maakte melding over een vermoeden van een misstand, betreffende lotingprocedure voor toewijzing van een dienstwoning. Er werd geen misstand vastgesteld. Er zijn wel aanbevelingen gedaan voor verbetering van de procedure.
- 3) Een oud-medewerker maakte melding over een vermoeden van een misstand, betreffende het ontslag van een medewerker. Er werd geen misstand vastgesteld. Er zijn wel aanbevelingen gedaan voor organisatorische verbeteringen.
- 4) In 2018 is ook een melding vermoeden van misstand ontvangen. Dit is ook gemeld aan het algemeen bestuur. Het betrof de vermeende onveilige situatie op en rond de Prinslandse brug. In 2021 is met de melder en het Huis voor Klokkenluiders hierover gesproken en correspondentie gevoerd. Het dagelijks bestuur is van oordeel dat de mogelijke misstand – zo daar al formeel sprake van was – is opgelost.

Een oud-medewerker heeft in september 2021 alle leden van het algemeen bestuur aangeschreven over het feit dat naar haar oordeel de klachten- en meldingsprocedures van het waterschap niet goed uitgevoerd werden. Omdat dit schrijven niet tijdens de digitale vergaderingen van 2021 van het AB besproken kon worden, is het antwoord voorzien in 2022.

Er zijn geen meldingen ontvangen over bestuurders. Wel heeft de dijkgraaf raad gegeven aan een AB lid en enkele DB leden over hun vraag hoe om te gaan met bepaalde kwesties, die mogelijk tot integriteitsissues zouden kunnen leiden. Hieruit blijkt dat gehandeld werd volgens de afspraken uit de "Uitvoeringsregels gedragscodes".

Communicatie

Alle procedures, contactpersonen en vertrouwenspersonen zijn te vinden op "Sprakwater" (intranet site van het waterschap).

Slot.

Deze rapportage zal ook ter kennisneming worden toegestuurd aan de ondernemingsraad van het waterschap.